

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*



ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)



Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Παγκόσμια και Τοπική Πολιτιστική Κληρονομιά

Άυλη πολιτιστική κληρονομιά και Αειφόρος Ανάπτυξη



Νεκτάριος Μήλιος





Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Ο σκοπός του προγράμματος είναι η επαφή των μαθητών με την άυλη πολιτιστική κληρονομιά. Οι μαθητές μέσα από τις δραστηριότητες του προγράμματος ανακαλύπτουν τη διάσταση του πολιτισμού στο οικοδόμημα της Αειφόρου Ανάπτυξης. Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά παρουσιάζεται αρκετά προσιτή στην εμπειρία των μαθητών, καθώς πολλά από τα στοιχεία που την απαρτίζουν εμφανίζονται στην καθημερινή ζωή αλλά και στα ενδιαφέροντα των μαθητών. Οι μαθητές, μέσα από το πρόγραμμα, συνειδητοποιούν το μεγάλο πλήθος των στοιχείων που παράγουν πολιτισμό. Το πρόγραμμα μπορεί να αξιοποιηθεί από τον εκπαιδευτικό στα πλαίσια μιας μαθητοκεντρικού χαρακτήρα διδασκαλίας, κατά την οποία οι μαθητές διερευνούν τα ζητήματα, με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού. Βασικός στόχος του προγράμματος είναι η απόκτηση και η ενίσχυση των δεξιοτήτων των μαθητών, χωρίς όμως να υποτιμώνται οι γνωστικοί στόχοι. Σύμφωνα με τη φιλοσοφία του προγράμματος η στόχευση αφορά τις δεξιότητες μάθησης του 21^{ου} αιώνα (4C's) καθώς και δεξιότητες κοινωνικής ζωής και επιχειρηματικότητας. Η στροφή προς αυτή την κατεύθυνση στόχων συνάδει με τις απαιτήσεις της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη, καθώς περιλαμβάνει δεξιότητες που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα ανάπτυξης στάσεων και απόκτησης ικανοτήτων. Οι στόχοι στάσεων και ικανοτήτων λειτουργούν εξαιρετικά θετικά στην ανάπτυξη μιας σύγχρονης περιβαλλοντικής κουλτούρας, όπως αυτή υπαγορεύεται από τα διεθνή επιστημονικά δεδομένα. Στα πλαίσια αυτής της κουλτούρας ο σεβασμός στον πολιτισμό μπορεί να συνδυαστεί με την οικονομική ανάπτυξη προσλαμβάνοντας ταυτόχρονα χαρακτηριστικά συμβατά με μια πορεία Αειφόρου Ανάπτυξης. Οι μαθητές μέσα από το πρόγραμμα ενισχύουν την κριτική τους σκέψη, ενώ παράλληλα λειτουργούν ομαδοσυνεργατικά στην προσπάθεια ανακάλυψης της γνώσης. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται από το πρόγραμμα στον τομέα της επικοινωνίας. Η επικοινωνία και η διάχυση των αποτελεσμάτων αποτελούν άλλωστε καίρια ζητήματα των στόχων της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη στη σημερινή εποχή. Το πρόγραμμα δίνει συνεπώς σημασία στην επίτευξη επιπλέον υποκατηγοριών στόχων που περιλαμβάνονται στις δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα (4c's), όπως για παράδειγμα οι δεξιότητες ψηφιακής επικοινωνίας και δημιουργικότητας. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές συνδυάζουν την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων με την αποτελεσματική επικοινωνία των αποτελεσμάτων τους σε ευρύτερα σύνολα. Επιπροσθέτως, το πρόγραμμα επιδιώκει την ανάδειξη των επαγγελματιών που συνδέονται με τον πολιτισμό και ειδικότερα με την άυλη πολιτιστική κληρονομιά. Σε αυτή τη φιλοσοφία οι μαθητές γνωρίζουν επαγγέλματα που σχετίζονται άμεσα, όχι



μόνο με την παραγωγή, αλλά και με τη βιώσιμη διατήρηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι μαθητές αποκτούν δεξιότητες επιχειρηματικότητας καθώς καλούνται να επεξεργαστούν και να υποβάλουν προτάσεις, μέσα από τις οποίες, στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς δύναται να αξιοποιηθούν στην προώθηση μορφών και πολιτικών τουρισμού, αναδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο τη δυναμική του τουρισμού ως πυλώνα οικονομικής ανάπτυξης.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Οι μαθητές έχουν ήδη επαφή με πολλά από τα στοιχεία που συνθέτουν πολιτισμό από την καθημερινή τους εμπειρία και προσωπικά ενδιαφέροντα, αλλά και από τα μαθήματα προηγούμενων τάξεων και βαθμίδων. Είναι όμως απαραίτητο να συνειδητοποιήσουν τη συμβολή και της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στον τοπικό και παγκόσμιο πολιτισμό και ανάπτυξη.

Το υλικό που απαιτείται πρέπει ενδεικτικά να περιλαμβάνει:

Υπολογιστές ή/και κινητές συσκευές με πρόσβαση στο διαδίκτυο, φωτογραφικές μηχανές, τετράδια και σημειωματάρια, χαρτόνι ή άλλο υλικό για δημιουργία πόστερ και ενημερωτικών πινακίδων, υποδομές εικόνας και ήχου στη σχολική μονάδα.

Περιγραφή Εργαστηρίων


ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:2021-2022
Θεματική	Φροντίζω το περιβάλλον	Υποθεματική	Παγκόσμια και τοπική πολιτιστική κληρονομιά
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Δευτεροβάθμια/Γ Γυμνασίου		
Τίτλος	Άυλη πολιτιστική κληρονομιά και Αειφόρος Ανάπτυξη		
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	Δεξιότητες μάθησης του 21 ^{ου} αιώνα (4C's) Δεξιότητες ζωής		



**Σύνδεση με τη Βασική
Θεματική**

Η διάσταση του πολιτισμού περιλαμβάνεται στις διαστάσεις που συνθέτουν και σταθεροποιούν το οικοδόμημα της Αειφόρου Ανάπτυξης. Ο σεβασμός και η σωστή διαχείρισή της, μπορούν να καταστούν ενισχυτές της οικονομικής ανάπτυξης, σε μια πορεία με στόχο την Αειφόρο Ανάπτυξη



Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Στα πλαίσια του εργαστηρίου οι μαθητές επιδιώκεται να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας • διαμορφώνουν συνθήκες δημιουργικής συνεργασίας • εργάζονται με αλληλεγγύη και εμπιστοσύνη • εκφράζουν τα συναισθήματά τους • να δημιουργούν και να δεσμεύονται σε κανόνες λειτουργίας ενός συνόλου 	<p>Ας γνωριστούμε και ας δημιουργήσουμε την ομάδα μας</p> 	<p>Οι μαθητές συμμετέχουν σε παιχνίδι γνωριμίας. Ανακοινώνουν το όνομα τους στους συμμαθητές τους και στη συνέχεια αναφέρουν το αγαπημένο τους φαγητό, χρώμα, παιχνίδι κ.α. Κάθε μαθητής δίνει 3 πληροφορίες. Μόλις ολοκληρωθεί η διαδικασία ακολουθεί κλήρωση. Επιλέγονται 4 ονόματα μαθητών και δημιουργούνται οι ανάλογες ομάδες. Οι υπόλοιποι μαθητές καλούνται να ανακαλέσουν στη μνήμη τους τις πληροφορίες που οι 4 μαθητές έδωσαν προηγουμένως. Οι μαθητές συλλέγουν βαθμούς ανάλογα με τις επιτυχημένες προβλέψεις τους. Στη συνέχεια οι μαθητές κατανέμονται στις 4 ομάδες ανάλογα με τη βαθμολογία τους (εντάσσονται στην ομάδα του μαθητή που «θυμήθηκαν» καλύτερα). Οι μαθητές δεσμεύονται για τη συνεργασία και συνάπτεται εκπαιδευτικό συμβόλαιο της ομάδας και του τμήματος. Το συμβόλαιο συνοπογράφει και ο εκπαιδευτικός. Σε συνεργασία με το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων, κάθε ομάδα λαμβάνει χρωματιστές μπλούζες ίδιου χρώματος με το όνομα κάθε μαθητή-μέλους.</p>



Στα πλαίσια του εργαστηρίου οι μαθητές επιδιώκεται να:

- γνωρίσουν τον όρο «Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά»
- εντοπίζουν έργα πολιτισμού που ανήκουν στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά
- διαπιστώνουν τη σύνδεση πολλών επαγγελμάτων με την άυλη πολιτιστική κληρονομιά
- προβληματίζονται για την αξία και θέση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στη ζωή μας
- εκφράζουν τα συναισθήματά τους συμμετέχοντας σε συζήτηση

Μαθαίνω για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά



Οι μαθητές παρατηρούν εικόνες που περιλαμβάνουν: πίνακες ζωγραφικής, αγάλματα, μουσικά όργανα, φιγούρες θεάτρου σκιών, καλλιέργειες αμπελιού, υφαντά, παραδοσιακούς χορούς, σύγχρονα και αρχαία θέατρα, έργα χειροτεχνίας, θρησκευτικά έθιμα, τραγουδιστές, ηθοποιούς, γλυκά και τρόφιμα συνδεδεμένα με θρησκευτικές εορτές.

Διατυπώνουν τη γνώμη τους για το αν αυτά είναι έργα πολιτισμού ή όχι.

Οι μαθητές επαναδιατυπώνουν τις απαντήσεις τους μετά από σύντομη διαδικτυακή έρευνα που αφορά τον ορισμό και το περιεχόμενο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Συμπληρώνουν ερωτηματολόγιο στο οποίο κατατάσσουν όλα τα έργα πολιτισμού σε βαθμό σπουδαιότητας ενώ σημειώνουν ποια από αυτά αφορούν την άυλη πολιτιστική κληρονομιά.

Σε κάθε έργο σημειώνουν και από ένα σχετικό επάγγελμα.

Καλούνται να εκτιμήσουν πως θα επηρεάζονταν η δική τους ζωή αν τα στοιχεία της άυλης κληρονομιάς εξέλιπαν.

Η συζήτηση επεκτείνεται και για τα αντίστοιχα επαγγέλματα.



Στα πλαίσια του εργαστηρίου οι μαθητές επιδιώκεται να:

- συλλέγουν έγκυρα στοιχεία για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας
- διαπιστώσουν την ποικιλομορφία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς
- εκφράζουν την άποψή τους με επιχειρήματα
- συνεργάζονται με στόχο την δημιουργία συλλογών και κατασκευών
- αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας σε επίπεδο ευρύτερο της σχολικής μονάδα

**Ερευνώ την Άυλη
Πολιτιστική
Κληρονομιά του
τόπου μου**



Οι μαθητές διαχωρίζονται σε ομάδες και αναλαμβάνουν μια από τις διαστάσεις του περιεχομένου της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Δημιουργούνται ομάδες που αφορούν: Α. τις επιτελεστικές τέχνες (παραδοσιακή μουσική, χορός, λαϊκό θέατρο) Β. κοινωνικές πρακτικές(τελετουργίες, θρησκευτικά και άλλα έθιμα, λαϊκά δρώμενα) Γ. εμπειρικά στοιχεία που αφορούν τη φύση (παραδοσιακοί τρόποι καλλιέργειας, παραδοσιακά προϊόντα, αντιλήψεις για την αξία των φυτών και βοτάνων, εμπειρικές μεθόδους περιγραφής και πρόβλεψης καιρικών φαινομένων Δ. παραδοσιακές μορφές χειροτεχνίας Ε. προφορική παράδοση (παραμύθια, αφηγηματικά τραγούδια και διηγήσεις, γλωσσικό ιδίωμα). Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να εντοπίσει και παρουσιάσει σχετικό υλικό από τον τόπο που ζει σήμερα. Η παρουσίαση γίνεται στην ολομέλεια της τάξης. Παράγεται υλικό προώθησης της εργασίας σε επίπεδο σχολικής μονάδας και τοπικής κοινότητας, για χρήση και σε επόμενη φάση, (πόστερ με φωτογραφίες σε χαρτόνι και σε ψηφιακή μορφή).



Στα πλαίσια του εργαστηρίου οι μαθητές επιδιώκεται να:

- αντιλαμβάνονται το διαχρονικό χαρακτήρα της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς
- συνδέουν την ιστορία ενός τόπου με την πολιτιστική του κληρονομιά
- αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες διάχυσης των συμπερασμάτων τους
- συναισθάνονται την αξία που έχει η άυλη πολιτιστική κληρονομιά για τους ανθρώπους κάθε τόπου
- σέβονται και θαυμάζουν την ετερότητα στα στοιχεία και έργα του πολιτισμού
- αποκτούν ψηφιακές δεξιότητες χειρισμού διαδραστικών ελεύθερων εργαλείων

Κάθε τόπος μια ιστορία



Οι μαθητές αναλαμβάνουν πριν από το εργαστήριο να εντοπίσουν στοιχεία άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου από τον οποίο κατάγονται οι γονείς και παππούδες τους, διεξάγοντας σύντομη συνέντευξη.

Τα αποτελέσματα καταγράφονται σε κατάλογο.

Κατασκευάζεται χάρτης στον οποίο και σημειώνονται οι τόποι καταγωγής.

Ο χάρτης προτείνεται να έχει ψηφιακή και διαδραστική μορφή. Σε κάθε τόπο και χώρα καταγωγής οι μαθητές επιλέγουν και σημειώνουν από ένα στοιχείο άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στο χάρτη μπορούν να προστίθενται στοιχεία σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος, από μαθητές διαφορετικών τμημάτων και τάξεων.

Ο χάρτης διατίθεται στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού της πληροφορικής οι μαθητές φροντίζουν να μπορεί ο επισκέπτης πατώντας πάνω στο χάρτη να έχει πρόσβαση σε οπτικό και ηχητικό υλικό των πληροφοριών που επεξεργάστηκαν οι μαθητές.



Στα πλαίσια του εργαστηρίου οι μαθητές επιδιώκεται να:

- αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες με στόχο την εύρεση, ανταλλαγή και διάχυση επιστημονικά αξιόπιστων πληροφοριών
- εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς μεταξύ διαφορετικών τόπων
- συνειδητοποιήσουν την ποικιλομορφία του ανθρώπινου πολιτισμού
- διαπιστώνουν πως γεωμορφολογικοί και κλιματικοί παράγοντες επιδρούν στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά
- προβληματιστούν για την ανάγκη διατήρησης της παγκόσμιας άυλης κληρονομιάς

**Αειφόρος
Ανάπτυξη και
Πολιτισμός**



Οι μαθητές εντοπίζουν και καταγράφουν ομοιότητες και διαφορές της ίδιας κατηγορίας στοιχείων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς μεταξύ διαφορετικών τόπων και χωρών.

Συνειδητοποιούν παρά τις διαφορές, την κοινή συνεισφορά των στοιχείων στον ανθρώπινο πολιτισμό. Στη συνέχεια εντάσσουν τα πολιτιστικά στοιχεία στο περιβάλλον. Παρατηρώντας εικόνες και διαβάζοντας αφηγήσεις καλούνται να εντοπίσουν πως ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος επηρεάζουν και επηρεάζονται από τα στοιχεία πολιτισμού. Ενδεικτικά, μελετούν τοπικά προϊόντα διατροφής, πόρους και επαγγέλματα που σχετίζονται με την παραγωγή τους. Προτείνεται επίσης ο εντοπισμός, μετά από διαδικτυακή έρευνα, στοιχείων που έχουν επίσημα ενταχθεί στην παγκόσμια άυλη πολιτιστική κληρονομιά. Οι μαθητές διαπιστώνουν τη διαχρονική αξία του πολιτισμού και προτείνουν τρόπους με τους οποίους αυτή η κληρονομιά μπορεί να διαφυλαχτεί αλλά και να βοηθήσει στην ανάπτυξη κάθε τόπου.



Στα πλαίσια του εργαστηρίου οι μαθητές επιδιώκεται να:

- παίρνουν πρωτοβουλίες επιχειρηματικότητας για την προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης
- ενημερώνουν την ευρύτερη κοινότητα για τη σημασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην ανάπτυξη ενός τόπου
- αναλαμβάνουν ρόλους μικρών επαγγελματιών του πολιτισμού και του τουρισμού
- διατυπώνουν συνεργατικά προτάσεις αξιοποίησης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς
- παράγουν ψηφιακό υλικό χρησιμοποιώντας ελεύθερα ψηφιακά εργαλεία
- συνεργάζονται σε ένα υποστηρικτικό και φιλικό περιβάλλον

**Επιχειρώ-
δημιουργώ για τη
διασφάλιση και
βιώσιμη
αξιοποίηση της
πολιτιστικής
κληρονομιάς**



Οι μαθητές αναλαμβάνουν να διαφημίσουν τον τόπο/χώρα καταγωγής τους μέσα από την άυλη πολιτιστική κληρονομιά. Δημιουργούνται ομάδες με κριτήριο να υπάρχει όσο το δυνατόν ευρύτερη εκπροσώπηση περιοχών. Προτείνεται η διατήρηση μιας λογικής ισοκατανομής των μαθητών στις ομάδες. Οι μαθητές κάθε ομάδας αναλαμβάνουν να προσελκύσουν τουρίστες στον τόπο τους. Αναλαμβάνουν ρόλους επαγγελματιών και συνεργάζονται μεταξύ τους. Κάθε «επαγγελματίας» συμβάλλει από τη σκοπιά του δικού του επαγγέλματος στη δημιουργία ψηφιακού έντυπου. Το έντυπο προβάλλει επιλεγμένα στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου/χώρας και προσκαλεί τουρίστες να τον επισκεφτούν. Ένα μέλος από κάθε ομάδα έχει τον επαγγελματικό ρόλο του τουριστικού πράκτορα-διαφημιστή. Τα ψηφιακά έντυπα διατίθενται στο σύνολο των μαθητών και κηδεμόνων της σχολικής μονάδας. Ακολουθεί ηλεκτρονική ψηφοφορία ανάδειξης και ανακοίνωσης του δημοφιλέστερου προορισμού.



Στα πλαίσια του εργαστηρίου οι μαθητές επιδιώκεται να:

- συμμετέχουν σε διαδικασίες αξιολόγησης μιας προσπάθειας
- αναδεικνύουν τα δυνατά σημεία και να εντοπίζουν τις αδυναμίες μιας συνεργασίας
- μπορούν να επαναπροσδιορίζουν τους στόχους χωρίς να εγκαταλείπουν μια προσπάθεια
- συνειδητοποιήσουν το ρόλο του τουρισμού ως παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης
- αντιληφθούν την ανάγκη διατήρησης της βιωσιμότητας στην τουριστική ανάπτυξη ενός τόπου
- ενημερώνονται από τους ειδικούς για τις συνιστώσες της τουριστικής ανάπτυξης
- προτείνουν συνεργασίες επαγγελματικών ομάδων για την συμπόρευση τουριστικής και Αειφόρου Ανάπτυξης
- αναπτύσσουν δεξιότητες ενεργού πολίτη.

Βάζω νέους στόχους και προχωρώ-γίνομαι δυνατός κρίκος της αλυσίδας που σέβεται τον πολιτισμό και το Περιβάλλον



Οι μαθητές προβαίνουν σε μια πρώτη αποτίμηση του σχεδιασμού που έκαναν σε προηγούμενα στάδια. Εντοπίζονται θετικά σημεία αλλά και αδυναμίες των προηγούμενων εργαστηρίων. Οι μαθητές μελετούν τον ατομικό τους φάκελο και συμπληρώνουν ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης αλλά και ετεροαξιολόγησης των άλλων μελών της ομάδας. Συζητείται ο βαθμός επίτευξης των στόχων. Οι μαθητές αξιολογούν τις προτάσεις που διατύπωσαν για την αξιοποίηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην ανάπτυξη του τουρισμού με γνώμονα το σεβασμό στο περιβάλλον. Συνειδητοποιούν, μέσα από τη μελέτη στατιστικών στοιχείων ότι η τουριστική ανάπτυξη είναι σημαντικός πυλώνας οικονομικής ανάπτυξης. Αντιλαμβάνονται την περιβαλλοντική επιβάρυνση που προκαλεί η αύξηση της επισκεψιμότητας ενός τόπου. Διερευνούν την ανάγκη συνεργασίας επιπλέον επαγγελματικών ομάδων για τη διατήρηση της βιωσιμότητας στον τουρισμό. Οι μαθητές προσκαλούν και ενημερώνονται από ειδικούς επαγγελματίες, όπως ενδεικτικά, συντηρητές έργων τέχνης, χημικούς, δασολόγους, πολιτικούς μηχανικούς κ.α για τρόπους με τους οποίους η τουριστική ανάπτυξη μπορεί να συνδυαστεί με την πορεία Αειφόρου Ανάπτυξης ενός τόπου.



Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

Το περιεχόμενο του προγράμματος συνδέεται με τους σκοπούς των μαθημάτων της Αισθητικής Αγωγής στο Γυμνάσιο. Επιμέρους στόχοι των αναλυτικών προγραμμάτων των μαθημάτων της Λογοτεχνίας, της Νεοελληνικής Γλώσσας, της Ιστορίας, της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής του Γυμνασίου εξυπηρετούνται στα πεδία της βιωματικής, μέσω δραστηριοτήτων, διεπιστημονικής και διαθεματικής προσέγγισης της σημασίας του πολιτισμού στη ζωή του ανθρώπου καθώς επίσης και στην ισχυρή συμβολή του σε μια πορεία Αειφόρου Ανάπτυξης.

Ενδεικτικοί σύνδεσμοι και υλικό για τον εκπαιδευτικό

A.

<http://www.unesco.org.cy/Programmes-Ethnikos-Katalogos-Aylis-Politistikis-Klironomias-tis-Kyproy,GR-PROGRAMMES-04-02-03,GR>

(Εθνικός κατάλογος άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου)

B.

https://europa.eu/cultural-heritage/about_el.html

(2018,Ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς)

Γ.

<https://www.culture.gov.gr/el/SitePages/default.aspx>

(Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού της Ελλάδας)

Δ.

<https://dialogoi.uniwa.gr/ffs/geysi-stoicheio-politismoy/>

(Πολιτισμός και γεύση-Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής)

E.

<http://www.kentrolaografias.gr/>

(Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας, Ακαδημία Αθηνών)

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

Προτείνεται η συνεργασία με φορείς και υπηρεσίες του δημόσιου τομέα καθώς και με εταιρείες του ιδιωτικού τομέα. Οι επίσημοι φορείς μπορούν να παρέχουν έγκυρη ενημέρωση και υλικό ενώ οι εκπρόσωποι των επαγγελματιών αποτυπώνουν το πρακτικό επίπεδο των ζητημάτων ενώ μπορούν να λειτουργήσουν ενημερωτικά σε θέματα που αφορούν τον επαγγελματικό προσανατολισμό των μαθητών.

Ενδεικτικές προτάσεις: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Λαογραφικά και άλλα μουσεία, Πνευματικά Κέντρα Δήμων, Πανεπιστήμια, Ακαδημία Αθηνών, Υπουργείο Τουρισμού. Επίσης, ιδιωτικές εταιρείες μπορούν να ενημερώσουν τους



μαθητές για επαγγέλματα και δραστηριότητες που αφορούν τον πολιτισμό και την αξιοποίηση του στην οικονομική ανάπτυξη, ενδεικτικά μέσω του τουρισμού, με βιώσιμο τρόπο. Ιδιαίτερα χρήσιμη μπορεί να αποβεί η συνεργασία με ΜΚΟ και δίκτυα που δραστηριοποιούνται σε θέματα σχετικά με την Αειφόρο Ανάπτυξη.

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Τα εργαστήρια αξιολογούνται κατά την πορεία υλοποίησης μέσα από φύλλα εργασίας και παρουσιάσεις. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται σε επίπεδο ομάδας μαθητών, σχολικού τμήματος και σχολικής μονάδας. Η διάχυση επεκτείνεται με τη δημιουργία δικτύων με άλλες σχολικές μονάδες αλλά και με συνεργασίες με την τοπική κοινότητα. Αξιοποιούνται επίσης οι δυνατότητες της τεχνολογίας για την επικοινωνία των αποτελεσμάτων (δημιουργία wikis, ανάρτηση σε blog, ενημέρωση από απομακρυσμένους φορείς μέσω τηλεδιάσκεψης κ.α.)

Σημειώσεις:

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας - Περιγραφή εργαστηρίων & δράσεων

Εργαστήριο 2- Μαθαίνω για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σκοπός του εργαστηρίου

Μέσα από τις δραστηριότητες του εργαστηρίου θα γνωρίσετε τι ονομάζουμε άυλη πολιτιστική κληρονομιά ενός τόπου καθώς και ποια στοιχεία πολιτισμού μπορούμε να εντάξουμε σε αυτή

Στόχοι του εργαστηρίου

Μέσα από τις δραστηριότητες του εργαστηρίου:

- θα μάθετε τον ορισμό του όρου «Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά»
- θα εντοπίζετε έργα πολιτισμού που ανήκουν στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά
- θα διαπιστώσετε πως πολλά επαγγέλματα έχουν σχέση με την άυλη πολιτιστική κληρονομιά
- θα προβληματιστείτε σχετικά με την αξία και θέση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στη ζωή μας



Παρατηρώ, καταγράφω και συμμετέχω στη συζήτηση

1. Παρατηρήστε τις εικόνες που σας δόθηκαν και συμπληρώστε τη 2^η στήλη του πίνακα.

Αριθμός εικόνας	Το περιεχόμενο της εικόνας αφορά παραγωγή πολιτισμού (ΝΑΙ-ΟΧΙ)	Το περιεχόμενο της εικόνας εντάσσεται στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά (ΝΑΙ-ΟΧΙ)	Σημειώνω ένα επάγγελμα που έχει σχέση με την εικόνα
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

Ερευνώ την πληροφορία μέσα στην πηγή

2. Εξερευνήστε το επίσημο κείμενο που σας δόθηκε και στη συνέχεια προσπαθήστε να περιγράψετε τι εννοούμε όταν αναφερόμαστε στην «Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά»

.....

.....

.....

3. Συμπληρώστε τώρα την 3^η στήλη του πίνακα.

4. Σκεφτείτε τώρα ξανά τις απαντήσεις σας στην 2^η στήλη και διορθώστε ότι κατά τη γνώμη σας πρέπει να αλλάξει.

5. Συμπληρώστε τώρα την 4^η στήλη του πίνακα.

6. Είμαστε τώρα όλοι έτοιμοι να ανακοινώσουμε στην τάξη τις απαντήσεις μας.

Για κάθε μια από τις στήλες 2 και 3 που συμπληρώσαμε συζητάμε και συμφωνούμε για την απάντηση.

.....

.....

.....

7. Πόσα διαφορετικά επαγγέλματα εντοπίσαμε όλοι μαζί στη στήλη 4;

.....

.....



Σκέφτομαι και προβληματίζομαι

8. Πως φαντάζομαι τη ζωή μου χωρίς την ύπαρξη του περιεχομένου των εικόνων;

9. Τι θα συμβεί με τα επαγγέλματα της στήλης 4, αν χαθεί η άυλη πολιτιστική κληρονομιά;

Εργαστήριο 3- Ερευνώ την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά του τόπου μου ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σκοπός του εργαστηρίου

Μέσα από τις δραστηριότητες του εργαστηρίου θα γνωρίσετε την άυλη πολιτιστική κληρονομιά του τόπου που ζούμε

Στόχοι του εργαστηρίου

Μέσα από τις δραστηριότητες του εργαστηρίου:

- θα συλλέξετε στοιχεία για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας
- θα διαπιστώσετε την ποικιλομορφία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς
- θα συνεργαστείτε με τους συμμαθητές σας ώστε να διαδοθούν τα στοιχεία της συλλογής που δημιουργήσατε

Ας εξερευνήσουμε την άυλη πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας

Χωριζόμαστε σε 4 ομάδες έρευνας και εργασίας

Ανακοίνωση

ΟΜΑΔΑ Α-Τα μέλη της ομάδας Α καλούνται να συνεργαστούν και να εντοπίσουν στοιχεία που αφορούν την παραδοσιακή μουσική, τους χορούς και το λαϊκό θέατρο, του τόπου που ζούμε σήμερα

ΟΜΑΔΑ Β-Τα μέλη της ομάδας Β καλούνται να συνεργαστούν και να εντοπίσουν στοιχεία που αφορούν τα έθιμα και τελετουργίες, του τόπου που ζούμε σήμερα

ΟΜΑΔΑ Γ-Τα μέλη της ομάδας Γ καλούνται να συνεργαστούν και να εντοπίσουν στοιχεία που αφορούν παραδοσιακά προϊόντα, καλλιέργειες και παραδόσεις για τη φύση, του τόπου που ζούμε σήμερα

ΟΜΑΔΑ Δ-Τα μέλη της ομάδας Δ καλούνται να συνεργαστούν και να εντοπίσουν στοιχεία που αφορούν παραδοσιακές μορφές χειροτεχνίας, του τόπου που ζούμε σήμερα



ΟΜΑΔΑ Ε-Τα μέλη της ομάδας Ε καλούνται να συνεργαστούν και να εντοπίσουν στοιχεία που αφορούν παραμύθια, διηγήσεις και γλωσσικούς ιδιωτισμούς, του τόπου που ζούμε σήμερα

Κάθε ομάδα θα δημιουργήσει έναν κατάλογο

Είδος άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς	Παράδειγμα που γνωρίζω από την καθημερινή μου ζωή	Παράδειγμα που εντόπισα μετά από διερεύνηση-πηγή πληροφορίας	Υλικό που αφορά το παράδειγμα (φωτογραφία, κείμενο, ήχος, βίντεο)

Σκέφτομαι και προβληματίζομαι

Τι μπορεί να συμβαίνει αν η ομάδα μου δεν κατάφερε να συμπληρώσει κάποια κενά;

Ενημερώνω τους συμμαθητές μου

Συνεργαζόμαστε και κατασκευάζουμε όλοι μαζί μια αφίσα που περιέχει όλους τους καταλόγους που δημιουργήσαμε με τα στοιχεία που συνθέτουν την άυλη πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας

Εργαστήριο 5- Αειφόρος Ανάπτυξη και Πολιτισμός

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σκοπός του εργαστηρίου

Μέσα από τις δραστηριότητες του εργαστηρίου θα διαπιστώσουμε ότι η παραγωγή πολιτισμού συνδέεται στενά με το περιβάλλον και την ανάπτυξη ενός τόπου

Στόχοι του εργαστηρίου

Μέσα από τις δραστηριότητες του εργαστηρίου:

- θα εντοπίζετε ομοιότητες και διαφορές της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς μεταξύ διαφορετικών τόπων
- θα συνειδητοποιήσετε τη σύνθετη μορφή που έχει ο ανθρώπινος πολιτισμός
- θα διαπιστώσετε πως γεωμορφολογικοί και κλιματικοί παράγοντες επιδρούν στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά
- θα προβληματιστείτε για την ανάγκη διατήρησης της παγκόσμιας άυλης κληρονομιάς



Ερευνώ και απαντώ στα ερωτήματα

Παρατηρήστε την εικόνα που περιγράφει το έθιμο του τρύγου (ενδεικτικά στη Σαντορίνη).

1. Ποια παραδοσιακή καλλιέργεια αφορά το έθιμο αυτό;

.....

2. Ποιο είναι το πολύ γνωστό προϊόν που παράγεται από τον τρύγο;

.....

3. Ποια επαγγέλματα συνεργάζονται για την παραγωγή αυτού του προϊόντος;

.....

.....

Μελετώ την αντίστοιχη καλλιέργεια σε μια άλλη περιοχή της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

(Διατίθεται από τον εκπαιδευτικό σύνδεσμος και υλικό που αφορά τις αμπελοκαλλιέργειες σε άλλο τόπο, ενδεικτικά στην Κύπρο)

Κρατώ σημειώσεις

Περιοχή καλλιέργειας	Περιγράψω περιληπτικά το έθιμο	Παραδοσιακά προϊόντα της καλλιέργειας που εντόπισα
Τόπος Α		
Τόπος Β		
Τόπος Γ*		
Τόπος Δ*		

(*Σημείωση για τον εκπαιδευτικό: Προτείνεται να επιλεγούν περισσότεροι από 2 τόποι και οι μαθητές να κατανεμηθούν σε ομάδες)

Ας κάνω τώρα μια σύντομη σύγκριση με βάση τον πίνακα που έφτιαξα.

.....

.....

Προβληματίζομαι και ερευνώ

Στους τόπους Α, Β, Γ, Δ επικρατούν ή όχι οι ίδιες κλιματικές συνθήκες;

.....

.....

Στους τόπους Α, Β, Γ, Δ τα χαρακτηριστικά και η σύσταση των εδαφών της καλλιέργειας είναι το ίδιο ή όχι;

.....

.....

Συnergάζομαι με τους συμμαθητές της ομάδας μου και ενημερώνω την τάξη



Πόσο σημαντική θεωρώ την σχέση μεταξύ της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και του περιβάλλοντος;

Προβληματίζομαι για το αύριο

Πως φαντάζομαι ότι μπορεί η κλιματική αλλαγή να επηρεάσει στο μέλλον στοιχεία της παγκόσμιας άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς;

Αποφασίζω και ενεργώ

Συνεργάζομαι με τους συμμαθητές και τους καθηγητές μου και ανεβάζω στη σελίδα του σχολείου, τους λόγους που αιτιολογούν την απόφαση μας να προστατεύσουμε με κάθε τρόπο το περιβάλλον και τον πολιτισμό

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Οι μαθητές συμπληρώνουν φύλλο αυτοαξιολόγησης. Στη συνέχεια συμπληρώνουν και το αντίστοιχο φύλλο ετεροαξιολόγησης (αλλάζει μόνο το πρόσωπο στη διατύπωση των προτάσεων).

Χρησιμοποιείται επίσης φύλλο προόδου με δείκτες. Σε αυτό αποτυπώνονται οι δεξιότητες στις οποίες στόχευσε κατά κύριο λόγο το πρόγραμμα και ιεραρχούνται σε επίπεδα ανάπτυξης (αρχόμενη, αναπτυσσόμενη, ικανοποιητική, εξαιρετική).

Με βάση τις ενδείξεις των εργαστηρίων ο εκπαιδευτικός τοποθετεί κάθε μαθητή στο ανάλογο επίπεδο ανάπτυξης των δεξιοτήτων.

Στην αξιολόγηση λαμβάνεται υπόψη και το portfolio του μαθητή.

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί, καταγράφει και λαμβάνει υπόψη στην αξιολόγηση το βαθμό και τον τρόπο αλληλεπίδρασης των μαθητών μεταξύ τους και με το εκπαιδευτικό υλικό, σημειώνοντας παράλληλα τα κίνητρα και τα αποτελέσματα της μάθησης. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιεί πίνακα και διαβαθμισμένη κλίμακα σε ερωτήσεις που αφορούν τις ιδέες και προτάσεις του μαθητή, τον τρόπο που αυτές εκφράζονται, την πρωτοτυπία των προτάσεων κ.α.

Η παρατήρηση μπορεί να ενισχυθεί μέσα από συνεντεύξεις του εκπαιδευτικού με τους μαθητές μετά το τέλος του προγράμματος αλλά και των εργαστηρίων.

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης



ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΤΙ ΜΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑ

Συμπληρώνω τον πίνακα:

<i>Τώρα που το πρόγραμμα τελείωσε, πιστεύω ότι:</i>	καθόλου	λίγο	αρκετά	πολύ
Μπορώ να βρίσκω πληροφορίες σε αξιόπιστες επιστημονικές πηγές				
Κατάλαβα πως πρέπει να σέβομαι τον πολιτισμό κάθε χώρας και τόπου				
Γνωρίζω τις μορφές που συνθέτουν την άυλη πολιτιστική κληρονομιά				
Συνεργάζομαι με τους συμμαθητές μου στη δημιουργία μιας κατασκευής				
Εκπροσωπώ την ομάδα και το σχολείο μου σε συζητήσεις που αφορούν τις εργασίες που αναλάβαμε				
Σκέφτομαι και αλλάζω τις συνήθειες μου ώστε να μην επιβαρύνω το περιβάλλον				
Δημιούργησα καινούργιες φιλίες και ενδιαφέροντα				

Σημείωση για τον εκπαιδευτικό: η επιλογή των προτάσεων που αποτυπώνουν τις δεξιότητες προτείνεται να περιλαμβάνει δεξιότητες από κάθε κατηγορία που μέσα από τα εργαστήρια έγινε προσπάθεια να αναπτυχθούν. Καλό είναι επίσης να υπάρχουν δεξιότητες διαφορετικών επιπέδων και η παρουσίαση αυτών να μην γίνεται συνεχόμενα στις προτάσεις του φύλλου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Τ

Στον παρακάτω πίνακα να συμπληρώσετε τις αρμοδιότητες που αναλάβατε στην ομάδα και την «απόδειξη» της εκπλήρωσής τους.



(παρουσιάζεται ενδεικτικό παράδειγμα συμπλήρωσης)

ΚΑΝΩ	ΑΠΟΔΕΙΞΗ
Θα ζητήσω από τον πατέρα μου να μου δανείσει το άλμπουμ με τις φωτογραφίες που έβγαζε μικρός στο πανηγύρι του Δεκαπενταύγουστου κάθε καλοκαίρι στο χωριό	Επεξεργασμένες από το σαρωτή και τον υπολογιστή φωτογραφίες που έδωσα στην ομάδα στις 4 Νοεμβρίου

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Οι μαθητές βάζουν μια φωτογραφία τους στην πρώτη σελίδα του portfolio και σημειώνουν τα στοιχεία τους, την τάξη, το τμήμα και το σχολείο τους καθώς και ένα σύνθημα/φράση που τους εκφράζει.

Καταγράφουν τον τίτλο του προγράμματος και την ημερομηνία έναρξης και λήξης.

Στο portfolio εντάσσουν τα φύλλα εργασίας αυτοαξιολόγησης που συμπλήρωσαν.

Σε επιπλέον φύλλο εργασίας καταγράφουν σε ανοικτή απάντηση την άποψή τους, για ζητήματα όπως οι δικές τους προσδοκίες από το πρόγραμμα, το πιο σημαντικό από όσα τους πρόσφερε το πρόγραμμα.

Κάνουν επίσης μια σύντομη κριτική στο πρόγραμμα στην οποία καλούνται να αναφέρουν ποια σημεία οι ίδιοι θα άλλαζαν και ποιες είναι οι δικές τους σχετικές προτάσεις.

Στα πλαίσια αυτά συμπληρώνουν ερωτηματολόγιο στο οποίο δείχνουν το βαθμό ικανοποίησης τους από κάθε εργαστήριο ξεχωριστά. Στο ερωτηματολόγιο καλούνται να αναδείξουν (αν υπάρχουν) τις διαφορές στο βαθμό ικανοποίησης τους, στον τομέα της συνεργασίας με τα άλλα μέλη της ομάδας κατά τη διεξαγωγή κάθε εργαστηρίου.

Οι μαθητές εντάσσουν στο portfolio φωτογραφίες από τα έργα και τις δράσεις που συμμετείχαν. Στο προς ένταξη υλικό συμπεριλαμβάνονται βίντεο και ηχητικό υλικό που επεξεργάστηκαν οι ομάδες.

Οι μαθητές καταγράφουν επίσης στο portfolio τις προσωπικές τους σημειώσεις που μπορεί να περιλαμβάνουν επιπλέον υλικό που τους κέντρισε την προσοχή καθώς και τις απορίες αλλά και τα ενδιαφέροντα που προέκυψαν μέσα από τα εργαστήρια.



Βίντεο (ένα πρωτότυπο βίντεο επίδειξης υποδειγματικής διδασκαλίας ή επιμορφωτικής παρουσίασης του εργαστηρίου)



Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης του προγράμματος

1. Οι μαθητές στα πλαίσια του πρώτου εργαστηρίου του προγράμματος επιδιώκεται να:

- α. συζητήσουν με ειδικούς για το πρόγραμμα
- β. επισκεφτούν χώρους παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων του τόπου που ζουν
- γ. αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας
- δ. να αναζητήσουν πηγές στο διαδίκτυο σχετικές με το πρόγραμμα

2. Οι μαθητές μπορούν να ενημερωθούν για τη σημασία και περιεχόμενο του όρου «άυλη πολιτιστική κληρονομιά»:

- α. παρατηρώντας εικόνες που έχουν διατεθεί από τον εκπαιδευτικό
- β. συμμετέχοντας σε συζήτηση για τα έργα του πολιτισμού στην τάξη, με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού
- γ. εξερευνώντας πηγές επίσημων φορέων που αφορούν τον πολιτισμό στο διαδίκτυο
- δ. με όλους τους παραπάνω τρόπους

3. Οι μαθητές προτείνεται να γνωρίσουν την άυλη πολιτιστική κληρονομιά του τόπου που ζουν:

- α. δημιουργώντας ερευνητικές ομάδες για τις διάφορες κατηγορίες άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς
- β. κάνοντας τυχαία αναζήτηση στο διαδίκτυο
- γ. αποστηθίζοντας τους ορισμούς που έχουν δοθεί από τον εκπαιδευτικό
- δ. με κανένα από τους παραπάνω τρόπους

4. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι λανθασμένη;

- α. οι μαθητές είναι σημαντικό να αντιληφθούν το διαχρονικό χαρακτήρα της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς
- β. οι μαθητές δεν προτείνεται να αναζητήσουν στοιχεία που αφορούν την άυλη πολιτιστική κληρονομιά άλλων περιοχών εκτός της περιοχής που κατοικούν, καθώς αυτό θα τους δημιουργήσει σύγχυση
- γ. οι μαθητές επιδιώκεται να αναπτύξουν στάσεις σεβασμού και θαυμασμού στην ετερότητα των στοιχείων και έργων του πολιτισμού
- δ. η κατασκευή ψηφιακού διαδραστικού χάρτη μπορεί να συμβάλει στην προσέγγιση στοιχείων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς πολλών διαφορετικών τόπων



5. Ποια από τι παρακάτω δραστηριότητες είναι χρήσιμη ώστε οι μαθητές να διευκολυνθούν να συνδέσουν τον πολιτισμό με την Αειφόρο Ανάπτυξη;

- α. μελέτη του τρόπου παραγωγής τοπικών προϊόντων διατροφής
- β. διαδικτυακή έρευνα σχετικά με στοιχεία που έχουν επίσημα ενταχθεί στην παγκόσμια άυλη κληρονομιά
- γ. συνάντηση και συζήτηση με επαγγελματίες που παράγουν τοπικά προϊόντα
- δ. όλες οι παραπάνω

6. Στα πλαίσια του προγράμματος οι μαθητές είναι χρήσιμο να

- α. αναλάβουν «επαγγελματικούς» ρόλους με στόχο τη διαφήμιση του τόπου/χώρα καταγωγής τους μέσα από στοιχεία άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς
- β. δημιουργήσουν ψηφιακό υλικό που περιέχει στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου καταγωγής ή/και κατοικίας τους
- γ. συνεργαστούν με άλλα σχολεία και την τοπική κοινότητα
- δ. ισχύουν όλα τα παραπάνω

7. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις ισχύει σχετικά με την αξιολόγηση του προγράμματος;

- α. ο ατομικός φάκελος του μαθητή (portfolio) μπορεί να αξιοποιηθεί στην προσπάθεια αξιολόγησης
- β. οι μαθητές συμπληρώνουν ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης
- γ. οι μαθητές συμπληρώνουν ερωτηματολόγια ετεροαξιολόγησης
- δ. ισχύουν όλες οι παραπάνω προτάσεις